

2016-06-16

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande från NUNI – nationella nätverket för ungas inflytande gällande Låt fler forma framtiden SOU2016:05

NUNI – Nationella nätverket för ungas inflytande har blivit ombudda att lämna remissvar på betänkandet Låt fler forma framtiden SOU2016:05. NUNI väljer att koncentrera sitt svar till framförallt kapitel 14 som berör ungas inflytande.

Kapitel 14 Ungas delaktighet och inflytande

14.8 Överväganden och förslag om ungas inflytande och delaktighet

NUNIs yttrande

NUNI instämmer i betänkandets sammanfattande analys och dess bakomliggande resonemang gällande ungas möjligheter till reellt inflytande. Unga är en grupp som behöver stärkas för att kunna göra sina röster hörda. NUNIs medlemmar arbetar vardagligen med att skapa strukturer och metoder för att ungas röster ska lyftas in i beslutfattandet i kommuner och landsting eller regioner.

Utredningens resonemang runt representativitet är viktigt. Unga är en heterogen grupp där olika grupper inom gruppen unga kan ha olika förutsättningar och möjligheter att framföra sina röster. NUNI vill dock påpeka att vissa grupper unga nås bäst genom de ungas egna icke-representativa forum. Representativiteten är viktig men för att möta unga på deras egna arenor kan det vara viktigt att fråga unga som specifikt berörs av frågor. Dessa möten kan sedan vara en väg in i formella strukturer för den unge som får en positiv kontakt och upplevelse av att kunna påverka. Kommuner och landsting/regioner bör dock alltid verka för att få in åsikter från olika grupperingar av unga, särskilt de grupper som upplever att deras inflytande är begränsat. Kommuner och landsting bör arbeta för övergripande representativitet men därmed inte sagt att ett forum i sig måste vara representativt för hela den heterogena gruppen unga. Vissa grupper av unga, exempelvis unga med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar eller unga som lider av psykisk ohälsa kan även behöva egna forum för inflytande för att kunna uttrycka sina röster och för att bli hörda.

14.8.1 Försöksverksamhet med sänkt rösträttsålder

NUNIs yttrande

NUNI instämmer i förslaget och ser gärna en försöksverksamhet i ett antal kommuner. NUNI välkomnar även att kommuner själva kan välja att ansöka om att ingå i försöksverksamheten

och flera av våra medlemmar resonerar just nu kring om de ska välja att ansöka om förslaget blir verklighet. Utifrån den bakomliggande analysen att genomsnittsåldern för förstagångsröstaren i så fall blir 18 år snarare än dagens 20 år instämmer NUNI i resonemanget om att detta kan öka engagemanget i lokala politiska frågor för unga. Kopplingen till att unga i den åldern oftare går i skolan ser vi även som en viktig faktor för att öka skolans engagemang och samverkan med den lokala politiken. En utmaning kan dock vara att unga idag bor i en kommun men går i gymnasiet i en annan vilket kan skapa förvirring. Detta kommer att innebära att i vissa klasser får vissa rösta men inte andra.

14.8.2 Unga ska ges reella möjligheter till inflytande i kommuner och landsting

NUNIs yttrande

NUNI instämmer i förslaget och vill påpeka vikten av att ungas ges möjligheter till reellt inflytande. Både som invånare i kommunerna och landstingen idag där deras livsmiljö och möjligheter påverkas av den lokala politiken men även som framtida invånare i beslut som fattas idag men som kommer ha långsiktig inverkan på kommunerna och landstingen. En hållbar demokrati kräver att de unga rösterna tas tillvara och tillåts att påverka samhällsutvecklingen. Här finns även en tydlig koppling till barnkonventionen och ungas rätt att uttrycka sin åsikt i frågor som berör dem enligt artikel 12. NUNI ser gärna att i implementering av utredningens förslag av olika aktörer att sammankoppling sker med betänkandet Barnkonventionen blir svensk lag SOU 2016:19 förslag. Det är påtagligt för NUNI att tydligare kopplingar måste ske mellan implementering av Barnkonventionen och implementeringen av den nationella ungdomspolitik. Dessa kan stärka varandra.

14.8.3 En genomtänkt och sammanhållen ungdomspolicy

NUNIs yttrande

NUNI instämmer i förslaget om att ha en genomtänkt och sammanhållen ungdomspolicy men vill nämna vikten av att en sådan policy också kopplar till barnkonventionen som lag. FN:s barnkonvention och den nationella ungdomspolitik överlappar varandra för en stor del unga. Därför är det av vikt att kommuners eventuella policys även innefattar barnkonventionen och de förändringar som kan komma genom betänkandet Barnkonventionen blir svensk lag SOU 2016:19. För att få reell effekt bör dessa områden på kommunal nivå tydligt kopplas till varandra. NUNIs medlemmars erfarenhet är också att ungas inflytande stärks när det finns en genomtänkt och sammanhållen ungdomspolicy. Denna ungdomspolicy bör vara framtagen tillsammans med unga så att ungas inflytande och delaktighet även blir en del i framtagandet av strategier för det ungdomspolitiska arbetet. NUNI vill också lyfta vikten av att kommuner och landsting tilldelar resurser till arbetet. NUNI ser en tydlig koppling mellan ett framgångsrikt ungdomspolitiskt arbete och att kommunen/landstinget har en ansvarig strategisk personalresurs. För att skapa inflytande för unga behövs en strategisk kompetens som bygger broar mellan unga, förvaltning och den lokala politiken. En ungdomspolicy eller ungdomspolitisk program möjliggör även uppföljning av kommunens revisorer vilket kan stärka arbetet med ungas inflytande.

14.8.4 Öka skolelevs kunskaper om formerna för medborgerligt inflytande

NUNIs yttrande

NUNI instämmer i utredningens förslag. Skolans demokratifostrande uppdrag inkluderar inte automatiskt den lokala demokratin funktionssätt. Ungas kunskap om den lokala demokratin och deras möjligheter att påverka måste öka. NUNIs medlemmar ser återkommande i sitt arbete effekten av att unga inte upplever att de kan påverka eller vet hur de kan påverka. Demokratin måste återerövas ständigt och så även den lokala demokratin.

14.8.5 Samverkan mellan skolor och den lokala politiska förvaltningen

NUNIs yttrande

NUNI instämmer i utredningens bedömning. NUNI ser ett mycket stort behov av att öka kunskapen om den lokala demokratin hos unga och att samverkan stärks mellan skolorna och den lokala politiska förvaltningen. Återkommande i NUNIs medlemmars diskussioner är just utmaningen att samverka mellan skolorna och ofta centralt placerade ungdomssamordnare eller liknande för att stärka ungas inflytande i flera av deras egna arenor.

14.8.6 Skolelevs kunskaper i kritisk granskning och källkritik ska öka

NUNIs yttrande

Källkritik är ett område som både skolan och biblioteken arbetar med men som blir allt viktigare. NUNI instämmer i utredningens förslag.

14.8.7 Stärk ungas egen organisering, föreningskunskap och främja föreningsengagemanget i skolan

NUNIs yttrande

NUNI instämmer i vikten av ungas egen organisering och föreningskunskap men vill även lyfta vikten av att stödja ungas egen organisering, den som inte sker i föreningsform utan i nätverk eller sammanslutningar. NUNIs medlemmar ser tydligt i sitt arbete att unga behöver stöd i att hitta former och kanalisera sitt engagemang. Det är viktigt att kommuner utvecklar bidragssystem som stödjer ungas egen organisering och nya typer av föreningsverksamhet som idag inte passar in i gängse bidragssystem. Erfarenhet från kommuner visar att ett tydligt stöd kan stärka ungas egen organisering men att det även krävs coaching och stöd under projektens gång.